

Asia: VN/1227/2024

Hallituksen esitys jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta koskevaksi lainsäädännöksi

Osaamistiedot

Onko ehdotettu laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Helsingin yliopiston näkemyksen mukaan, jotta Osaamispolku voi toimia, sinne täytyy saada kattavasti myös tutkinnot ja tutkinnon osat. Tutkinnon osa on tällä

hetkellä monitulkintainen käsite. Tutkinnon osa tulee lainsäädännössä määritellä ja tarkentaa käsittämään myös yksittäiset kurssit eli myös koko avoimen yliopisto-opetuksen tarjonnan. Samaan aikaan JOD-palvelukokonaisuuden kehityksen kanssa on käynnissä korkeakoulujen yhteinen Digivisio 2030 -hanke (Digivisio). Digivision koulutustarjonta tulee käyttäjille tarjolle aiemmin kuin JOD-palvelukokonaisuus. Siksi on tärkeää, että kun korkeakoulut tuottavat koulutustarjontatietonsa Digivision tietovarantoihin, nämä tiedot voidaan siirtää avointen rajapintojen kautta automaattisesti Jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarantoihin. Tämä avoimien rajapintojen avulla tapahtuva tiedonsiirto on oltava viranomaista velvoittavasti esillä siten, että korkeakoulut eivät missään tilanteessa joudu manuaalisesti tuottamaan tietoja JOD-tietovarantoihin. Tämän tulee koskea myös korkeakoulujen vapaavalinteisesti tallentamia tietoja (kuten erikoistumis- ja täydennyskoulutukset).

Tällä hetkellä Helsingin yliopisto ei vie Opintopolkuun tutkinnon osia kurssitasolla. Tiedonsiirron osalta tulisi osalta pitäisi koulutuksen järjestäjiä myös velvoittaa riittävän yhtenäisiin tietosisältöihin, jotta järjestelmä olisi toimiva. Opintohallituksen tulisi ohjeistaa (s. 58) tietosisällöistä siten, että se takaisi tietojen yhteensopivuuden Opin.fi -palvelun kanssa.

Yleisestikin erilaisten palveluiden (kuten Osaamispolku, Opin.fi, Opintopolku, Osaamiskompassi, JOTPA) suhde toisiinsa jää epäselväksi. Näissä vaikuttaisi olevan päällekkäisyyksiä ja tulisi kartoittaa millaisen kokonaisuuden palvelut muodostavat. Esityksessä mainitaan Opin.fi, mutta eri palveluiden yhteys toisiinsa jää avoimeksi. Päällekkäisyyksien välttämiseksi Opin.fi tulisi saada valmiiksi ja palveluiden käyttönotolle korkeakouluissa tarvittaisiin siirtymäaika.

Osaamisprofiilin sisältö ja tarkoitus:

Helsingin yliopisto katsoo, että on vaara, että osaamisprofiilin tarkoitus kääntyy itseään vastaan tai sen hyödyntäminen jää vajaaksi. Onko tarkoitus, että henkilö

itse arvioi omaa osaamistaan – ja minkälaiset kyvyt ja taidot hänellä on tehdä niin? Mitä käy, jos henkilö liioittelee omaa osaamistaan, tai toisaalta vähättelee sitä? Miten eri käyttäjäryhmien kyky ja halukkuus päivittää osaamisprofiilia otetaan huomioon, erityisesti ikä, maahanmuuttajat, osittainen tai heikentynyt kyky käyttää digitaalisia palveluita? Onko osaamisprofiili tarkoitettu ensisijaisesti työttömien työnhakijoiden palveluksi, vai onko tarkoitus muodostaa osaamisprofiilit kaikista kansalaisista? Vaaditaanko osaamisprofiilin täyttöä työnhakijalta työttömyyskorvauksien saamiseksi?

Jos henkilö luo itselleen osaamisprofiilin, jonka tietoja hän haluaa hyödynnettäväksi esimerkiksi opiskelijavalinnassa, viranomaisen tulee voida luottaa sen oikeellisuuteen. Tieto tulee silloin olla suoraan toisen viranomaisen rekisteristä tai sitten yliopiston tulee ohjeistaa erikseen henkilöä erilaisten

todistusten uudelleen toimittamisesta opiskelijavalinnan yhteydessä.

Muita huomioita:

Mikäli osana koulutustarjonnan tietovaranto sisältää osana koulutustarjonnan tietoja opettajien henkilötietoja (s. 30), tulisi arvioida voisiko näiden tai erityisesti näihin sisältyvien mahdollisten salassapidettävien tietojen osalta opettajien tiedot korvata esimerkiksi koulutusorganisaation palveluosoitteella.

Esityksessä ei puhuta jatkuvasta oppimisesta, vaikka se on mukana otsikossa. Esityksessä tulisi määritellä jatkuva oppiminen, jotta korkeakoulut voivat toimia

esitetyn lainsäädännön mukaan.

Siirtymäajan tulee olla riittävä, että korkeakoulut pystyvät toteuttamaan veloitteensa.

Digivision tietoallas tulee toimia master-datana, josta tiedot tuodaan Osaamispolkuun.

Viranomaisilla on jo käytettävissään korkeakoulujen tuottama data (KOSKI-palvelun kautta). Sitä ei ole syytä alkaa toimittamaan erikseen uudelleen.

Esitetty laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta 5 § edellyttää rekisterinpitäjältä vastuuta tiedon täsmällisyydestä ja velvollisuudesta korjata tiedot, vaikka tiedon siirto (esimerkiksi sen korjaaminen) edellyttää henkilöltä tiedon luovutuksen suostumusta (vrt. 2 §).

LinkedIn ja tiedejatutkimus.fi sekä muut yleisesti käytössä olevat palvelut on voitava tuoda ja viedä Osaamispolkuun.

Opetushallituksen tiedoista tulee saada oppijanumero myös henkilölle, jonka tiedoista se puuttuu.

Onko teillä huomioita osaamistietojen hyödyntämismahdollisuuksista ja reunaehdoista pykälissä 7 ja 8?

Esityksestä jää epäselväksi saavatko yksityiset tai julkiset koulutuksen ja osaamisen tarjoajat tietovarannon anonymisoituja tietoja käyttöönsä omien palvelujensa kehittämiseksi tai markkinoimiseksi.

Muita huomioita ehdotetusta osaamistietovarantoa koskevasta sääntelystä?

Ei ole lausuttavaa.

Koulutustarjonnan tiedot

Onko opinto- ja tutkintorekisterilakiin ehdotettu luku jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Helsingin yliopisto katsoo, ettei kokonaisuus vaikuta täysin selkeältä. Eroa korkeakoulujen Digivisioon ja opin.fi -sivustoon tulisi selkiyttää. Vaarana on, että tietoa on liian monessa paikassa.

Onko palveluun sisällytettävä, pykälien 22 b ja 22 c mukainen koulutustarjonta tarkoituksenmukainen?

Helsingin yliopisto näkee sen tarkoituksenmukaisena, jos se korvaa olemassa olevat opetuksen ja koulutuksen järjestäjien omat rekisterit. Jos on tarkoitus, että sitä ylläpidetään yhtä aikaa sekä järjestäjien omia rekisterien ja tietovarantojen kanssa, on tällöin varmistettava ja resursoitava eri järjestelmien tietojen yhtäpitävyys.

Tietovarantojen tietojen tallentamiseen tulisi tarjota tukea ja ohjeistusta opetuksen ja koulutuksen järjestäjille. Tähän olisi määrättävä vastuutaho.

Ehdotuksessa kerrotaan, että mikäli tarjonta on opiskelijavalintarekisterissä, tietoa ei tarvitse uudelleen siirtää tietovarantoon, mutta se loisi velvoitteen tietojen tallentamiselle: Velvoite tallentaa muu kuin tutkintoon johtamaton koulutustarjonta opiskelijavalintarekisteriin on hyödyllistä silloin, jos ko. rekisteriä myös käytetään opiskelijavalinnan toteuttamiseen. Samalla on huomioitava, että tietoa ei tarvitsisi tallentaa useaan paikkaan (kuten Digivisio ja Opin.fi).

Muita huomioita ehdotetusta koulutustarjonnan tietovarantoa koskevasta sääntelystä?

Ei ole lausuttavaa.

Muita huomioita

Muita huomioita hallituksen esityksen luonnoksesta:

Ei ole lausuttavaa.

Linna Lauri
Helsingin yliopisto